Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Otso Manninen

25.11.2020 SP 352/C11.2/2020
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Talousvaliokunta

Asiantuntijapyyntönne

Asiantuntijalausunto asiasta E 141/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission uusi pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelma

E-kirjeessä esitetty Suomen kanta on pääpiirteissään kannatettava, mutta seuraavat seikat tulisi huomioida:

Pääomamarkkinaunioni (PMU) tukisi Euroopan reaalitaloutta tarjoamalla merkittävän pankkeja täydentävän rahoituslähteen parantaen myös pk-yritysten rahoituksen saatavuutta. PMU myös tekisi eurooppalaisista pääomamarkkinoista houkuttelevamman sekä EU-maiden että EU:n ulkopuolisten maiden institutionaalisille sijoittajille. Samalla PMU tarjoaisi mahdollisuuden parantaa rahoitusvakautta lisäämällä yksityistä riskienjakoa eri toimijoiden ja maiden välillä, koska silloin yhteen maahan kohdistuvat talousshokit eivät jää vain kyseisen maan sijoittajien kannettaviksi.

Pääomamarkkinaunionia ei voida kuitenkaan saavuttaa ilman merkittävää sääntelyn ja valvonnan yhdenmukaistamista. Marraskuussa julkaistu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen raportti PMU:n ensivaiheen edistymisestä ei ole kovin positiivista luettavaa. Raportissa katsottiin, että rajat ylittävien pääomavirtojen merkittävien esteiden poistamisessa, esimerkiksi harmonisoimalla maksukyvyttömyyslainsäädäntöä tai lähdeverotusta, ei edistytty juurikaan, koska jäsenvaltiot eivät ole löytäneet yhteistä etenemissuuntaa. Tilanne ei näytä tältä osin juuri muuttuneen, mikä heijastuu negatiivisesti koko PMU-hankkeen edistymiseen: ilman merkittäviä muutoksia ei pääomamarkkinaunionia voida saada aikaiseksi.

Yksittäisten ehdotusten osalta on syytä korostaa seuraavia näkökulmia:

EU-laajuisen yritystietokannan osalta on teknisten ratkaisujen lisäksi yhtä tärkeää kiinnittää huomiota raportoitavan datan kattavuuteen, luotettavuuteen ja vertailukelpoisuuteen.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Otso Manninen

25.11.2020 SP 352/C11.2/2020
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Vakuutusyhtiöiden ja luottolaitosten sijoitusedellytysten laajentamista ja siten pääomamarkkinoita ei tule kehittää vaarantamalla näiden sektoreiden vakautta. Vakavaraisuussääntelyä ei siis tule käyttää sijoittamisen kannustimena, vaan vakavaraisuusvaatimusten on perustuttava todellisiin taloudellisiin riskeihin, koska vain tällöin pääomapuskurit suojaavat toimijoita riskien realisoituessa.

Arvopaperistaminen voisi olla yksi merkittävä keino edistää PMU:n tavoitteita, erityisesti kun otetaan huomioon pankkien merkittävä rooli EU:ssa yritysrahoituksen lähteenä ja toisaalta pankkien rajallinen kapasiteetti. Arvopaperistamalla osa pankkien riskeistä ja myymällä nämä osuudet sijoittajille olisi mahdollista lisätä pankkien luotonantokapasiteettia. Toki tässäkin on huomioitava riskiperusteisuus, ja valvojien on seurattava tarkasti markkinoiden ja toimintatapojen kehitystä.

Maksukyvyttömyyslainsäädännön harmonisoinnilla voitaisiin edistää järjestämättömien saamisten vähentämistä ja siten osaltaan edistää pankkiunionin loppuunsaattamista. Kansallisen konkurssi- ja ulosottosääntelyn yhtenäistäminen sekä tuomioistuinten ulkopuolisten sovitteluratkaisujen mahdollistaminen tukisivat markkinapohjaisia ratkaisuja järjestämättömien saamisten vähentämiseksi.

EU:n pääomamarkkinat hyötyisivät yhtenäisemmästä valvonnasta. Tämä pätee varsinkin niissä osissa pääomamarkkinoita, joissa toiminta ja/tai keskeiset toimijat ovat keskittyneet muutamiin maihin tarjoten palveluja koko unionin alueelle. Yhtenäisemmän valvonnan lisäksi on kuitenkin tärkeä huolehtia, että relevantti data on kansallisestikin käytettävissä sekä finanssivalvojalla että rahoitusvakaudesta vastaavalla viranomaisella. Nykytilanteessa kansalliset rajat estävät joissain tapauksissa datan liikkumisen kotivaltion (home) valvojalta isäntävaltion (host) valvojalle, mikä heikentää isäntävaltiossa sijaitsevien toimijoiden todellisten riskien arviointia.